

Confluència de camins

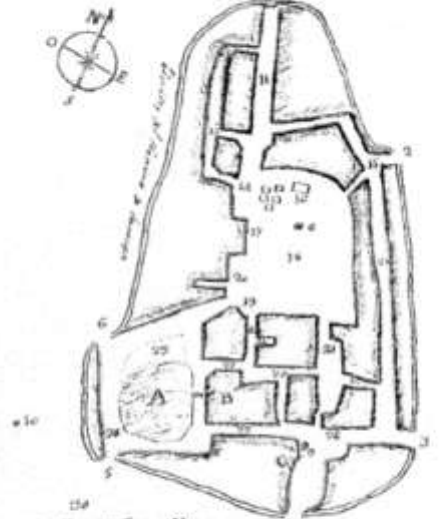
Entre els segles XIV i XVI hi havien set portals al voltant de la muralla que feien de porta d'enllaç amb els diferents camins. Teníem: **portal de Manresa** (camí ral de Barcelona a Manresa); **portal de la Palanca** (camí de Polinyà, Granollers i Horta Major); **portal de Granollers** (camí de Santiga i Granollers); **portal de Barcelona** (camí de Barcelona, part del camí ral de Barcelona a Manresa); **portal d'en Mateu** (camí de Sant Pau de Riu-sec); **portal d'en Salvany o d'en Vidal** (camí de Sant Cugat); i **portal de Terrassa**. El creixement dels segles XVII i XVIII anirà fent desaparèixer alguns d'aquests portals.

“El lloc on necessàriament s’ha fet història”

- Es traspassa la riba dreta del Ripoll i la població s'agrupà al voltant de l'església de sant Salvador.
- Des de 1476, sota Ferran II (1479-1516), no deixarà de ser vila reial.
- Superfície estimada de 37.900 metres quadrats (nucli, segle XVI). Cap els 1000 habitants.
- Oficis: paraires (469), teixidors (127), teixidor de lli (30), abaixador (26), retorcedor (24), moliner (14), paraire i abaixador (10), paraire i cardador (1), tintorer (13), flassader (1). (715)

Sabadell segle XVI

Plan de la vila de Sabadell en el segle XVI

- Fronts of the old houses situated to the left of the principal
- Casas edificadas y habitadas.
- Casas de calles sin casa ni habitacion.
- • • • • Locales publicos.
- A... Plaza general con su fuente y conigra.
- B... Casa de Camarera de guerra y de la villa de Sabadell.
- C... Hospital y Capilla de San Roque y Abadon.

El Consell de la vila de Sabadell

- Consell ordinari: 3 jurats i 12 prohoms, a partir de 1553 (Corts de Monsó, 1952) insaculació. 125 ducats a Carles I.
- Consell General o Trentenari: consell ordinari més 15 persones (5 per cada mà), a partir de 1557. El 1592 per sorteig.

Càrrec de servei a la comunitat (de 50 a 75 lliures), continuava amb el seu ofici.

El règim de monopoli abastava les botigues públiques

- El pallol: on es venia civada, ordi i faves.
- La fleca: per a pa blanc i moreno.
- La carnisseria: on es despatxava carn de moltó, ovella, crestat i porc.
- La taverna: s'hi servia vi claret, vermell i blanc, a part d'aiguardent.
- L'hostal: per donar allotjament i menjar als hostes i viatgers.

A més, hem de tenir en compte el «pes de la farina», servei administrat pel mateix Consell, i el dret de mesura que s'arrendava. A tota aquesta organització cal afegir el mercat setmanal que es feia cada dissabte i el privilegi de nomenament des del 1599 del mostassaf, com a ofici separat, encarregat de vetllar pels preus i les mesures dels productes del mercat.

“Taula de carnisseria”

Creixement demogràfic a la vila de Sabadell, segles XVI-XVIII

• Any	Focs	Nombre habitants
• 1549	50	200 a 250
• 1587	150	600 a 750
• 1592	200	800 a 1000
• 1708	234	936 a 1170
• 1719	267	1068 a 1335
• 1750	300	1200 a 1500
• <i>1787</i>		<i>2.212</i>
• 1789	442	1768 a 2210
• 1797	569	2276 a 2845

Cal anar amb compte amb les xifres dels focs, varien segons apliquem un índex 4 o 5. *En cursiva xifra Idescat i Centre d'Estudis Demogràfics.*

Parròquia de Sant Feliu

VIDA PARROQUIAL

- Reunions del consell a l'església.
- El consell nomenava els càrrecs, intervenia en l'establiment de beneficis, tenia cura de la caritat i beneficència, prenia decisions conjuntes en la constitució de confraries; també prenia part en l'organització de les festes religioses i processons; i, nomenava els preveres, entre d'altres.
- Processons: sant Zenó i santa Madrona, Sant Iscle i Verge Salut. Montserrat i Sant Jordi de Santa Maria de Moncada.

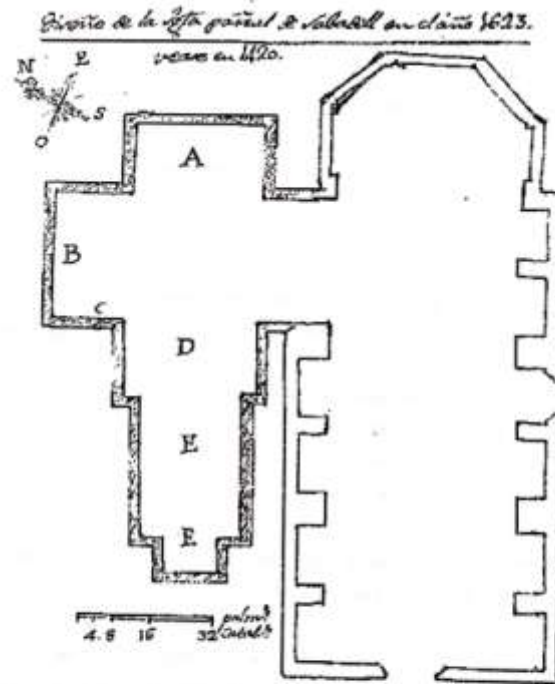
CONFRARIES DE DEVOCIÓ (1586-1600)

- Puríssima Sang de Crist (1586): Sang de Crist.
- Verge del Roser (1588): Verge del Roser.
- De les dones (1596): Verge de l'Assumpció.
- Sant Nom de Jesús (1597): Jesús.
- Minerva (1597): Sang i Cos de Crist.

CONFRARIES GREMI (1566-1595)

- Paraires (1566): sants Roc i Sebastià.
- Sastres (1587): santa Llúcia.
- Teixidors (1587): sant Sever.
- Pagesos (1595): sant Jacint.
- Fusters, ferrers, sabaters i mestres de cases (1595): santa Eulàlia, sant Josep, sant Crespí i sant Eloi.
- Sabaters (1595): sant Crespí.

Sant Fèlix 1623

- A... Capilla y altar de San Antonio abad: a su derecha una el de San Blas, y a su izquierda el de la Virgen del Carmen.
- B... Capilla y altar de la Virgen de Sanjoan: a su derecha estaba la sacristía, y a su izquierda un altar de S^{to} Roque.
- C... Puerta de la actual sacristía de la R^{ta} Com^u.
- D... Puerta de la Capilla del S^{to} Christo con su enrejado hecho a la bondad: con de igual elevacion a los otros dos capillas.
- EE... Capilla y altar de la gloriosa Virgen de S^{to} Christo, Ponte r^{ta} de la Comunion: con de menor elevacion.

Religiositat al XVII

- Processó canonització sant Ramon de Penyafort (1601). Processó de Sant Antoni (1622).
- Trobades de *nines*: Gràcia (1610), Verge Maria de Riusec (1635) i Verge de la Salut (1697) “...*que la festa de Nostra Senyora de la Salut de sant Iscle sia feta lo segon diumenge de maig, i la processó sia feta dit dia*”.
- Noves confraries de devoció: Puríssima Concepció, Mare de Déu de Gràcia (1615), Soledat (1623) i Verge dels Dolors (1694).
- Convent dels Caputxins (1645).

Confraries-gremi del XVII

- Confraria sants Cosme i Damià (ja cap 1627): cirurgians i “boticaris”.
- Sant Isidre i Pere Màrtir (1632): s’associa sant Jacint a aquests sants per ser el primer llaurador (a tot el regne).
- Sant Antoni de Pàdua (1645): traginers.
- Sant Salvador: mossos i jornalers de pagès (1773)
- Dels corders (1698): agregats als sastres

Guerres i revoltes al XVII (Sabadell)

- Guerra dels Segadors o de Separació (1640-1652).
- Revolta dels Barretines o Gorretes (1687-1689)
- Guerra dels Nou Anys (1688-1697).

Càrregues feixugues

- Sometents: 1555 (batlles i regidors són els primers de la llista), 1571, 1616 (homes per servir al rei). A partir de 1630: homes i allotjaments.
- Guerra de Separació (1640-1652): augmenten els allotjaments (al 1667 queixes per la gran quantitat de soldats allotjats a cases).
- Guerra de Successió: allotjar la tropa en tot tipus de cases i donar als soldats tot el que calgui menys el pa (procurador reial)... Això continua un cop acabada la guerra (fins el 1740 hi ha queixes):
 - defensa i guerra afecta a la població** (pagar despeses)
 - allotjaments** (no hi havia quarters), més d'un segle de queixes (des de 1640-Segadors)

Talles

- pagament pel privilegi reial concedit
- coronatge del rei (Felip IV 1624)
- mantenir l'exèrcit allotjat (1655 talla per la cavalleria-500 quintars)
- despeses de la vila (1701 ermita de Sant Iscle)
- donatius voluntaris al rei (tres al 1702 i un al 1707)
- guerra: talles de blat per a la tropa i farratge per als cavalls (1701 talla blat, 1709 talla blat i censal de 1000 lliures per comprar blat). 1710-1712: despeses carregoses.

Aportacions de veïns per lluitar contra Felip V

- 1706 (març), sis soldats per defensar Girona: Pere Joan Gual (paraire), Francesc Lluch (teixidor), Josep Soler (paraire), Pere Pagès (baster); Francesc Malvitges i Tomàs Pradell. Armats amb un fusell i una pistola. (setembre) 8 homes per ajudar la fortificació de Montjuïc.
- 1707 (maig), 7 homes.
- 1709 (octubre) sometent de 25 homes a la guerra.

La guerra no era favorable per l'arxiduc Carles: el 1707 es perd Almansa (i València). El 1710 Felip V conquereix Villaviciosa i avança cap a Catalunya.

- 1710 (desembre), 10 soldats per la defensa de Girona i més tard un sometent de 30 homes.
- 1711 (novembre), 12 cavalcadures cap a Cardona i diners per a la fortificació d'Hostalric.

Endemés: farratges i queviures. A 1708: al juliol 150 quarteres de palla; abril de 1709 tot el farratge que es trobés a la vila i terme de Sabadell. Abril de 1710 i durant 18 dies es va donar un quintar diari de farratge a l'exèrcit de l'arxiduc. I sobretot els allotjaments: així el 1708 va caldrà allotjar soldats tres vegades (gener, agost i octubre).

Si i no?, o, no i si?

- L'any 1711, l'arxiduc ocupà el lloc del seu germà mort, el tron d'Àustria. “Catalunya es quedà sense rei”. El 30 de juny de 1713 es decideix lluitar fins al final Sabadell hi participà amb la decisió Francesc Salvany i Planes a la junta de braços de cort que ho va decidir.

Paper ambivalent de la vila

- 25 de juliol de 1713 setge a Barcelona. Cartes del duc de Berwick.
- 13 d'agost, en veure que les tropes poden entrar a Sabadell, el consell va decidir que la Mare de Déu del Carme fos la protectora de la ciutat i estipulà de celebrar cada any un record per les ànimes dels sabadellenc el dia després de sant Feliu. Caldes, Sentmenat i Terrassa van ser saquejades.
- Marquesa de Meca i Ciutadilla (creat el 1702 per Felip amb possessions a Sabadell i Castellar del Vallès, on hi ha el Castell de Clasquerí, així com a Ciutadilla.
- Josep Meca intercedeix davant les tropes –Bosch el juliol-1713 es declarà contrari a la Guerra a ultrança i abandonà Barcelona, on tenia domicili, per retirar-se a Sabadell). A partir de setembre de 1713 la vila va passar a la sobirania de Felip V.

Marquès de Poal, Antoni Desvalls i de Vergós (1666-1724)

Sometent

Dragons de cavalleria borbònics establerts a Sabadell després de la guerra

**Edició impresa del Reial Decret 9
novembre de 1715, comunicat per la Reial
Cèdula 16 de gener de 1716**

LA NOVA PLANTA

Abolició per decret de les 23 circumscripcions: 15 vegueries i 8 sotsvegueries. Es crearen els **12 Corregiments** (Barcelona, Mataró, Tarragona, Lleida, Cervera, Vilafranca del Penedès, Manresa, Vic, Puigcerdà, Girona, Tortosa i Talarn). **Un corregidor** que depenia de l'autoritat del virrei o capità general. Alguns es van dividir en 9 noves demarcacions on residia **l'alcalde major o tinent de corregidor** (Granollers, Besalú, Camprodon, Balaguer, Tàrrega, Montblanc, Igualada, Agramunt i Berga).

Com una piràmide

REI

CAPITÀ GENERAL (VIRREI)

12 CORREGIDORS

9 ALCALDES MAJORS o TINENTS CORREGIDORS

BATLLES LOCALS

AJUNTAMENTS

El decret vinculava el nombre de regidors a la densitat de població (no de grup social com abans). Cap de corregiment: 8 regidors (menys Barcelona, en tenia 24). Així:

- de 30 veïns: 2
- de 31 a 60: 3
- de 61 a 100: 4
- de 101 a 200: 5
- de 201 a 300: 6
- i més de 300 veïns: 7 regidors

EL NOU AJUNTAMENT DE SABADELL

1 batlle i 6 regidors

A nivell municipal: el representant de la corona a cada localitat era el batlle i, sota el seu comandament, els regidors. Sabadell deixa de pertànyer a la sots-vegueria del Vallès i va a passar a dependre del corregiment de Mataró (part del territori segregat de de la vegueria de Barcelona, des de Montgat fins al límit del corregiment de Girona, i sots.-vegueria del Vallès). També depenia del tinent corregidor de Granollers.

EVOLUCIÓ AJUNTAMENT BORBÒNIC (1725-1760)

Fins 1723 repressió (gent armada). 1725 Acords de pau entre Felip V i Carles d'Àustria: amnistia, restitució de béns, drets i dignitats dels austriacistes. Pacificació a l'interior del Principat.

- **1760**, creació del nou càrrec de **procurador síndic general**. Triennal, elegit per l'Audiència d'una terna proposada pels ajuntaments: proveïments de la vila, fixa els preus dels queviures i vigila els arrendaments municipals. Vigilar als regidors, aquests van enviar ternes que convinguessin. A la pràctica era el setè regidor. Joan Casalí – aliè al poder- (1760-1762), Pau Puigjaner (1763-1765) i Josep Duran (1766-1768).
- **1766**, a proposta de Campomanes a Carles III dos càrrecs: **diputats comú** del i **síndics personers**. Hi podien accedir totes les categories de la vila, no calia un ofici determinat, s'elegien de la població i l'Audiència no hi intervenia. Eren triats per 24 persones anomenats comissaris electors. El primer de maig de 1767 es van convocar, fou elegit Pau Font Pelai. Intervenien en el control de regidors: fiscalitzar el govern dels regidors i defensa de la població vilatana contra els abusos.

Campanar de Sant Fèlix (1724-1738)

Jaume Vicens Vives (1910-1960)

